

Kreativne radionice za djecu s invaliditetom i njihove prijatelje

Projekt Kreativnih radionica zamišljen je u Poreču kao mogućnost kvalitetnog osmišljavanja slobodnog vremena djece i mladih s invaliditetom.

U malim lokalnim zajednicama, kao što je Poreč, osobe s invaliditetom nemaju dovoljno mogućnosti za osobni rast i razvoj te izražavanje vlastitih potencijala u skladu sa svojim mogućnostima. Dio djece s invaliditetom nije uključen u nikakve oblike okupacijskih i/ili zabavnih sadržaja, jer im za to nisu osigurani uvjeti. Stoga se ta djeca teško i nedovoljno socijaliziraju, a premalo zabavljaju i druže. Njihovi su roditelji, naročito majke, iscrpljeni konstantnom brigom i cjelodnevnom boravljenjem s djetetom te često bez mogućnosti da si, u malom mjestu kao što je Poreč, osiguraju pomoć i zamjenu.

Tako projekt Kreativnih radionica za djecu s invaliditetom predstavlja način da se

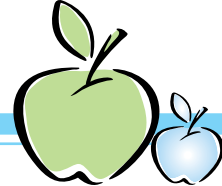
unaprijedi kvaliteta života djece i mladih s invaliditetom, ali i njihovih roditelja, koji najčešće žele svojoj djeci osigurati zabavu i aktivnosti te izražavanje u okviru njihovih mogućnosti.

Radionice se odvijaju u prostorima Društva invalida Poreč, uz podršku projektnog ureda Zdravoga grada. Djecu dovode roditelji, a na radionici ostaju sama uz stručne voditelje i volontere koji svakom djetetu poklanjaju potrebnu pažnju. Prilikom prvog uključivanja djeteta u program radionica, u periodu adaptacije, svako novo dijete uvodi se uz sudjelovanje roditelja na temelju zajedničke procjene stručnjaka i roditelja te želje djeteta. Svaki roditelj i dijete nakon uključivanja u program upoznaju se i sa drugim psihosocijalnim programima koje Grad Poreč lokalno osigurava kroz projekt Zdravi grad i imaju mogućnost potražiti i dobiti stručnu pomoć u savjetovalištu. Tako

su mnogi roditelji kroz program, osmišljen primarno za dijete, i sebi osigurali podršku koja im je često veoma potrebna.

Kreativne radionice su tematski osmišljene (Valentinovo, godišnje doba, Uskrs, Božić, upoznavanje prirode i mora, mirisi proljeća, boje jeseni...) od strane voditeljice i izvoditelja programa. Svako dijete može birati aktivnost, koja se ujedno prilagođava njegovim mogućnostima i dnevnom raspoloženju. Iako je sadržaj radionice unaprijed osmišljen i razrađen, radi se i u individualiziranom pristupu zbog specifičnosti populacije djece s teškoćama i vrlo različite etiologije problema s kojima dolaze. Kriterij za uključivanje u radionice je dobrovoljnost i motiviranost djeteta i roditelja. Veličina grupe sa kojom se radi je do 25 djece u jednoj radionici.

Važan dio ovog projekta odnosi se na uključivanje zdrave djece, odnosno

“prijatelja” djece s invaliditetom u ovaj vid radioničkoga rada. Dijete s invaliditetom dovodi u radionicu svojeg prijatelja, a i voditelji dodatno senzibiliziraju zdravu djecu i mlade da dođu na Kreativne radionice (kroz medije, letkom, usmenom predajom informacija...). Takvim načinom druženja radi se na stvaranju veoma toplog i podržavajućeg okruženja za svako dijete s teškoćama.

Dijete s invaliditetom u radionici ima svoga prijatelja, s kojim radi u okruženju koje nudi suradnju, komunikaciju, dogovaranje, unaprjeđenje socijalnih i komunikacijskih vještina djece s invaliditetom, ali i zdrave djece i, što je najvažnije, svakom djetetu osigurava uspjeh.

Gotovo svi dječji radovi se izlažu u gradskim prostorima, a izložbama su nazočna i djeca koja su ih izradila. Ovo je način kojim se podržava socijalizacija i participacija u lokalnoj zajednici i njenom društvenom životu djece s invaliditetom, što im može pomoći u budućoj ulozi aktivnih građana koji će zastupati sebe i vlastite potrebe.

Opis potreba

Djeca i odrasli s invaliditetom su osobe koje su u tranzicijskim vremenima intenzivnih promjena, poslijeratnom razdoblju i socijalnom siromaštvu naše države nedovoljno podržana kategorija građana. Stoga je važno na državnoj, ali i na lokalnoj razini ispitati potrebe osoba s invaliditetom koje su uglavnom velike. Važno je da se te potrebe uvažavaju te da se osobama s invaliditetom osigura unaprjeđenje kvalitete života i zdravlja u zajednici kad god i koliko god je to moguće.

Razmišljajući u upravo navedenom kontekstu, stručni tim Zdravoga grada Poreča je u suradnji s Društvom invalida Poreč proveo ispitivanje potreba roditelja djece s invaliditetom okupljenih u Društvo invalida Poreč. U ispitivanju su korišteni upitnici i skale o zadovoljstvu životom te strukturirani intervjui. Odabran je uzorak od 50 roditelja djece s različitim teškoćama (tjelesni invaliditet, kombinacija poremećaja, mentalna retardacija, ozbiljne emocionalne teškoće tipa autizma) od kojih je 89% roditelja iskazalo potrebu da se osmisle programi za kvalitetno provođenje

slobodnog vremena djece s posebnim potrebama, kojih u našem gradu nema.

Na temelju dobivenih pokazatelja osmišljen je program Kreativnih radionica za djecu s invaliditetom i ponuđen je njihovim roditeljima. Roditelji i djeca su spremno prihvatili program, odazivaju se redovito te ističu da bi radionice trebalo i češće održavati.

Tako se realizacijom programa Kreativnih radionica sigurno, bar dijelom, ublažuju teškoće roditelja i djece sa invaliditetom u dijelu osmišljavanja njihovog slobodnog vremena, te osiguravaju uvjeti za lakši i spremniji ulazak u socijalno okruženje kojemu djeca s posebnim potrebama pripadaju.

Ciljevi

Provedbom programa postižu se definirani ciljevi i to:

1. Stvaranje uvjeta djeci s invaliditetom, različite etiologije invaliditeta, za kreativno izražavanje u radioničkom tipu rada prema vlastitim mogućnostima (likovno, verbalno, glazbeno, plesno, modeliranjem, izradom predmeta i sl.) te stvaranje atmosfere u kojoj djeca s invaliditetom postižu uspjeh.
2. Resocijalizacija djece s invaliditetom uklapanjem u okruženje sa zdravom djecom.
3. Senzibiliziranje zdrave djece za teškoće vršnjaka s posebnim potrebama.
4. Promoviranje radova/postignuća djece s invaliditetom u široj lokalnoj zajednici (priredbe, izložbe radova u gradu, ukrašavanje gradskih izloga dječjim radovima...).

Korisnici obuhvaćeni programom

Korisnici obuhvaćeni ovim projektom su djeca s invaliditetom s područja grada Poreča i Poreštine (okolnih općina) i njihovi zdravi prijatelji. Izabrani su slijedom brojnih napora da se u okviru Društva invalida Poreč programi prilagode potrebama članova. Tako je ovaj program za djecu a invaliditetom rezultat ispitivanja potreba

njihovih roditelja koje uključuje i procjenu roditelja o tome što djetetu nedostaje za kvalitetno organiziranje slobodnog vremena kojega ima i previše.

Ukupno se programom Kreativnih radionica godišnje obuhvati pedesetak djece s posebnim potrebama. Radionice su otvorenog tipa te se djeca u njima mogu izmjenjivati. Kako se radi o djeci sa specifičnim teškoćama koja povremeno prolaze različite medicinske tretmane, rehabilitacije i sl., tako je i njihovo uključivanje u radionice u skladu s mogućnostima. Tajnica Društva obavještava roditelje o terminima i tematskim sadržajima radionica, a roditelji potvrđuju dolazak djeteta za svaki termin radionice.

Radi se o djeci u dobi od 6. do 21. godine, sa tjelesnim invaliditetom i/ili mentalnom retardacijom (lakom ili umjerenom) te ozbiljnim emocionalnim teškoćama. Zdrava djeca, koju djeca s invaliditetom dovode kao svoje prijatelje, mogu biti u istom rasponu dobi. U radionice se uključuju i volonteri koji mogu biti u dobi od 15 do 18 godina, ukoliko su prošli edukativni program Zdravoga grada Vršnjak pomagač ili to mogu biti punoljetne osobe s izraženim senzibilitetom za pomoć osobama s teškoćama, koje su u projektnom uredu Zdravoga grada prošle strukturirani intervjui.

Metode i vrste aktivnosti putem kojih se program provodi

Aktivnosti se provode u radioničkom obliku rada subotama, osim iznimno (blagdani, godišnji odmori tijekom kolovoza). Svaku radionicu vodi jedan stručni voditelj (profesor, odgajatelj) koji prethodno razrađuje temu i sadržaj rada u radionici te preuzima odgovornost za realizaciju radionice u dogovoru s voditeljicom projekta. U radionicu se uključuju i odrasli članovi Društva te tajnica Društva, koji imaju poseban afinitet za neki aspekt kreativnog izražavanja i koji su zaduženi za pripremu radionice (organiziranje prostora, nabava potrebnih materijala, grickalica i sokova).

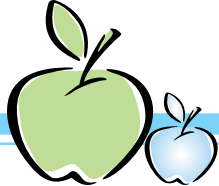
Neke izjave....

“Tomy je moj dobar prijatelj, sve mogu s njim raditi i jako se voli igrati. Odlično je igrati sa njim boće.” Zdravi dječak (8 godina) o dječaku s Downovim sindromom (15 godina).

“Uvijek mi je lijepo doći kad me tata može dovesti, vidim prijatelje, zabavno je, sve nešto lijepo radimo, volim doći na Porečku bajku...” Djevojka s invaliditetom (21 godina) u kolicima.

“Radionice su jedino mjesto na kojemu mogu pustiti dijete, opustiti se, obaviti nešto svoje..., jer znam da je na sigurnom, da je ostali prihvaćaju i da je sretna! Teško je imati invalidno dijete bez mogućnosti da ga bar na kratko nekome povjerite.” Majka invalidne djevojčice (13 godina).

“Ova djeca su prekrasna, tako topla, draga, zahvalna, puna ljubavi, energije i želje da se nečim bave...veselim se svakoj radionici sa njima”. Profesorica, jedna od voditeljica programa.

Svaka radionica sastoji se od nekoliko didaktičkih cjelina, poput uključivanja djece (prigodna vježba dobrodošlice na susret), glavnog dijela radionice (izrada predmeta, bojanje, pjevanje, modeliranje... i kombinacija aktivnosti) i završnog dijela susreta (dogovor za idući susret, pokazivanje nastalih radova roditeljima koji stižu, sokovi i grickalice itd.).

U Kreativnim radionicama za djecu s invaliditetom i njihove prijatelje provode se različite aktivnosti putem kojih se djecom mogu izražavati likovno, verbalno, putem glazbe, modeliranjem, lutkarskim predstavama. Aktivnosti su izabrane u cilju kvalitetnog organiziranja slobodnog vremena djece s invaliditetom, prilagođene su njihovim mogućnostima, raznolike su te osiguravaju sadržaj i dinamiku u kojoj svako dijete može pronaći sebi primjerenu i zabavnu aktivnost te postići uspjeh. U radionicama se radi s vrlo različitim materijalima (boje, papir, glazbeni instrumenti, lutke, razne mase za oblikovanje i sl.) što omogućava prilagođavanje interesu i mogućnostima korisnika te ponekad ima terapijski učinak (npr. oblikovanje predmeta rukama). S djecom rade stručni voditelji različitih profesija što osigurava stručni pristup s obzirom na djetetovu teškoću i sadržaj rada (psiholog, defektolog, profesori glazbenog i/ili likovnog odgoja, učitelji razredne nastave, odgajatelji iz vrtića...).

Radionice prate planiranu dinamiku, roditelji su upoznati s datumima i sadržajem bar tri naredne radionice. Tijekom

godine realiziraju se tri do četiri izložbe dječjih radova u gradskim prostorima (gradskoj upravi, ugostiteljskim objektima, bankama...), djeca se uključuju svojim radovima u program dječjeg maskenbala i Porečke bajke (božićni blagdani). Broj ukrašenih izloga dječjim ukrasima ovisit će o interesu i narudžbama vlasnika objekata i poslovnih prostora (no, obično se tijekom godine planira ukrašavanje jednog do tri izloga).

Evaluacija programa Kreativnih radionica

Redovno se provodi evaluacija programa u vidu praćenja realizacije plana aktivnosti tijekom čitave godine te utjecaja pojedinih aktivnosti na djelotvornost projekta kako bi se već u tijeku realizacije projekta, u skladu s pokazateljima, aktivnosti prilagođavale potrebama korisnika u funkciji optimalne djelotvornosti programa.

Rezultati evaluacije prikazuju se u vidu broja korisnika (djece s invaliditetom i zdrave djece), broja provedenih aktivnosti (radionica, izložbi, uređenja izloga), broja i stručne spreme suradnika koji su vodili radionice i broja volontera u projektu.

U pismenom obliku prikupljaju se dojmovi i zapažanja svih voditelja u projektu te predstavnika volontera i roditelja.

Prate se pomoci u socijalizaciji i komunikaciji djece s invaliditetom u vidu bilježenja broja dolazaka, ponašanja kod dolaska i tijekom radionice (npr. lako ostaje, uspostavlja

kontakt očima i/ili verbalni kontakt, ne traži povratak roditelja tijekom radionice, rado prihvaća ili ne druženje sa zdravom djecom, prihvaća bolje-lošije-jednako rad sa volonterom...). Analizira se stupanj zadovoljstva zdrave djece radom u radionici te njihovi stavovi u odnosu na djecu s posebnim potrebama.

Stalno uključivanje djece s invaliditetom i zdrave djece u rad radionica te njihovo subjektivno iskazano zadovoljstvo i sreća kao i želja da stalno, pa i češće dolaze, te zadovoljstvo roditelja pokazuje nam da su program i aktivnosti adekvatno izabrani.

Stručni suradnici iskazuju izrazito visok stupanj zadovoljstva uključivanjem u rad radionica, kontinuirano se uključuju te pozivaju nove suradnike, motivirano planiraju najrazličitije aktivnosti u interesu djece.

Posebno je zanimljivo pratiti napredak u komunikaciji zdrave djece u odnosu na djecu s invaliditetom. Praćenjem je utvrđeno da nakon kratkog vremena zajedničkog rada u radionici (2 – 4 susreta) zdrava djeca uspostavljaju iskreno prijateljstvo s vršnjacima s invaliditetom, znatno su tolerantnija i spremna pomoći u svim aktivnostima, a s druge strane vršnjake s invaliditetom doživljavaju kao ravnopravne partnere u igri i radu te im pružaju podršku u nastojanju da postignu uspjeh u skladu s mogućnostima.

Nataša Basanić Čuš
fond-zdravi-grad@pu.t-com.hr

